

RĪGĀ

2020.gada 28.augustā
Nr. 1-23/149_e

**Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas
Finanšu sektora uzraudzības apakškomisijai**
Paziņošanai e-adresē

Finanšu ministrijai
Paziņošanai e-adresē

Labklājības ministrijai
Paziņošanai e-adresē

Finanšu un kapitāla tirgus komisijai
Paziņošanai e-adresē

Valsts sociālās apdrošināšanas agentūrai
Paziņošanai e-adresē

Par grozījumiem Valsts fondēto pensiju likumā

Latvijas Finanšu nozares asociācija (turpmāk – Asociācija) ir paudusi atbalstu Saeimā iesniegtajiem grozījumiem “Grozījumi Valsts fondēto pensiju likumā” (Nr.: 484/Lp13), kas citastarp paredz atcelt pienākumu atpirkt ieguldījumu, kura realizēšana finanšu tirgū nav iespējama, kā arī paaugstināt ieguldījumu limitus.

2020.gada 15.maijā Asociācija nosūtīja Finanšu ministrijai, Labklājības ministrijai un Finanšu un kapitāla tirgus komisijai vēstuli Nr.1-23/79_e, kurā norādīja, ka apzināties, ka likumprojektā ietvertie risinājumi vēl var tikt precizēti, un aicināja uzsākt darbu pie konkrētu tiesību normu redakcijas izstrādes.

Asociācija sadarbībā ar Finanšu un kapitāla tirgus komisiju, kas atsaucās vēstulē paustajam aicinājumam, uzsāka darbu pie iespējamās kompromisa redakcijas izstrādes, lai vienlaikus izraudzītos piesardzīgu pieeju un veicinātu ilgtspējīgus ieguldījumus kapitāla tirgū.

Atpirkšanas pienākums

Pārvaldītāju pienākums ir ieguldīt līdzekļus vienīgi ieguldījumu plāna dalībnieku interesēs. Ieguldītāju interesēs ir, lai ieguldīšanas alternatīvas tiktu izvērtētas un ieguldījumi izdarīti, ievērojot piesardzības principus, kas vērsti uz riska samazināšanu un ieguldījumu

kvalitāti, tādējādi nodrošinot ieguldījumu plāna dalībnieku līdzekļu pieaugumu. Ieguldījumu alternatīvu izvērtēšanai nebūtu jānotiek ar neproporcionāli augstu piesardzību, kas izriet no likumiskā pienākuma atpirkt ieguldījumu par saviem līdzekļiem, pārvaldītājam pamatā atturoties no ieguldījuma veikšanas. Atpirkšanas pienākums var iestāties arī, pārsniedzot likumisko limitu no pārvaldītāja neatkarīgu apstākļu dēļ. Pārvaldītāja kļūdu novēršanai likumā bez šī pienākuma ir paredzēta virkne citu efektīvu filtru (piemēram, turētājbanka, biržas procedūras). Atpirkšanas pienākums liek pārvaldītājiem būt pārlieku piesardzīgiem un ieguldīt alternatīvajos ieguldījumu fondos par 5 procentpunktiem mazāk, kā tas būtu bez šāda nosacījuma. Tas ilgtermiņā rezultējas par 0,1% mazāku gada ienesīgumu.

Jāņem vērā, ka Latvijā kapitāla tirgus ir nepietiekami attīstīts. Ieguldījumi nekotētos finanšu instrumentos ir svarīgi, lai valsts fondēto pensiju shēmas līdzekļi, ievērojot jau minēto pienākumu nodrošināt ieguldījumu plānu dalībniekiem to līdzekļu pieaugumu, tiktu iesaistīti arī Latvijas tautsaimniecības attīstībā. Ja pienākuma izpilde nekavējoties nav iespējama ierobežotas tirgus likviditātes dēļ, atkāpes no ieguldījumu ierobežojumiem ir pieļaujamas līdz līdzekļu pārvaldītājs saprātīgā laikā spēs realizēt ieguldījumu par ieguldījumu plānu dalībnieku interesēm atbilstošu vērtību.

Līdz ar to piedāvājam noteikt, ka atpirkšanas pienākums veicams noteiktā termiņā.

Limiti

Asociācija konceptuāli atbalsta limitu paaugstināšanu ieguldījumiem alternatīvajos ieguldījumu fondos. Vēršam uzmanību, ka kopējā tendence pasaulē rāda, ka šādu ieguldījumu īpatsvars pieaug. Pasaulē 20 lielākie pensiju fondi vidēji alternatīvajos ieguldījumu fondos ieguldījuši 20% no to ieguldījumiem. Kopumā gan pasaulē, gan ES novērojams būtisks pieaugums šajā ieguldījumu segmentā. Lai uzturētu ieguldījumus ES vidējā līmenī, Latvijā atļautajam limitam vajadzētu būt augstākam par ES vidējo rādītāju. Ja likumā noteiktais limits būtu par vismaz 5 procentpunktiem augstāks, ilgtermiņa ienesīguma potenciāls, rēķinot konservatīvi, būtu par 0,1% gadā augstāks. Šī ir iespēja, ko pēc savas izvēles pārvaldītāji var izmantot vai neizmantot, izvēloties, piemēram, ieguldīt vienkāršākos instrumentos. Neapšaubāmi ne visi tirgus dalībnieki visus limitus šobrīd izmanto pilnībā, bet tas pamatā saistīts vai nu ar ieguldījumu stratēģiju, vai pārāk piesardzīgu pieeju likumā noteikto ierobežojumu dēļ.

Lai limitu palielinājums neradītu neproporcionālu risku ieguldītājiem, priekšlikumi paredz limitu sasaisti ar virkni obligātu risku mazinošu faktoru, piemēram, ka limitu vienā ieguldījumu fondā var palielināt, ja tiek izmantota indeksa replicēšana, jo tā palielina diversifikāciju, vai arī prasība, ka ieguldījums var attiekties tikai uz komersantiem, kas ir iekļauti VID padziļinātās sadarbības programmā, tādējādi garantējot, ka komersants atbilst virknei normatīvajos aktos noteiktu prasību par komersanta saimnieciskās darbības drošumu un caurspīdīgumu.

Tāpat limitu paaugstināšana tiek saistīta ar darba koplīguma esamību (identificē, ka uzņēmums ir stabils un ir gatavs rūpēties par saviem darbiniekiem), kā arī atbilstību ilgtspējīga ieguldījuma definīcijai, ko sniedz Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/2088 (2019.gada 27.novembris) par informācijas atklāšanu, kas saistīta ar ilgtspēju, finanšu pakalpojumu nozarē (Dokuments attiecas uz EEZ). Ņemot vērā katra gadījuma specifiku, atsevišķiem kritērijiem atbilstību var nenodrošināt. Ja analizējam alternatīvo ieguldījumu fondus, tad šobrīd Latvijā minētajiem kritērijiem neatbilst neviens no tiem, tomēr mērķis ir panākt, ka veidojas jauni alternatīvie ieguldījumu fondi ar ilgtspējīgu ieguldījumu politiku, tādējādi dodot ieguldījumu arī kopējo ES ilgtspējas mērķu sasniegšanā.

Ņemot vērā iepriekšminēto, piedāvājam šādus grozījumus:

Spēkā esošā redakcija	Grozījumu redakcija
<p>4) ieguldījumi viena emitenta parāda vērtspapīros nedrīkst pārsniegt 10 procentus no ieguldījumu plāna aktīviem un vienlaikus 10 procentus no viena emitenta emitētajiem parāda vērtspapīriem. Šis ierobežojums neattiecas uz šā panta otrās daļas 1.punktā minētajiem vērtspapīriem;</p>	<p>Izteikt 12. panta otrās daļas 4.punktu šādā redakcijā:</p> <p>“4) ieguldījumi viena emitenta parāda vērtspapīros nedrīkst pārsniegt 10 procentus no ieguldījumu plāna aktīviem un vienlaikus 10 procentus no viena emitenta emitētajiem parāda vērtspapīriem. Šis ierobežojums neattiecas uz šā panta otrās daļas 1.punktā minētajiem vērtspapīriem. Ieguldījums viena emitenta emitētajos vērtspapīros var veidot <u>līdz 30 procentiem</u> no emitētajiem vērtspapīriem, ja papildus šā punkta “b” apakšpunktā minētajam tiek nodrošināta atbilstība vēl vismaz trijiem no šādiem nosacījumiem:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) emitents vērtspapīru iegādes brīdī ir iekļauts padziļinātās sadarbības programmā likuma “Par nodokļiem un nodevām izpratnē” vai, ja emitents nav reģistrēts Latvijā, - zvērināta revidenta atzinumu, ka emitents atbilst līdzvērtīgiem kritērijiem; b) emitents nav reģistrēts vai tā patiesā labuma guvēja valstspiederība vērtspapīru iegādes brīdī un ieguldījuma periodā, līdzekļu pārvaldītājam to pārbaudot vismaz reizi gadā, nav paaugstināta riska jurisdikcija, ko nosaka saskaņā ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likumā noteiktajiem risku paaugstinošiem faktoriem; c) emitents savās politikās un procedūrās ņem vērā labas korporatīvās pārvaldības principus un par to ievērošanu katru gadu līdz 1. jūnijam sagatavo ziņojumu, kura atbilstību Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas izstrādātajiem un publicētajiem uzņēmumu labas korporatīvās pārvaldības galvenajiem principiem apliecina zvērināta revidenta vai līdzekļu pārvaldītāja riska funkcijas, darbības atbilstības vai iekšējā audita struktūrvienības atzinums; d) emitentam, ja ieguldījuma veikšanas brīdī atbilstoši gadu pārskata datiem tā vidējais darbinieku skaits pārskata gadā pārsniedz 50, ar saviem darbiniekiem ir spēkā esošs darba koplīgums; e) emisija paredzēta kādam no mērķiem, kas ietilpst ilgtspējīga ieguldījuma definīcijai atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes

	<p>Regulas (ES) 2019/2088 (2019.gada 27.novembris) par informācijas atklāšanu, kas saistīta ar ilgtspēju, finanšu pakalpojumu nozarē (Dokuments attiecas uz EEZ) 2.panta 17.punkta izpratnē, un šis mērķis ir noteikts emisijas prospektā.”.”</p>
<p>7) ieguldījumi vienā ieguldījumu fondā nedrīkst pārsniegt 10 procentus no ieguldījumu plāna aktīviem un 30 procentus no šā ieguldījumu fonda neto aktīviem;</p>	<p>Papildināt 12. panta otrās daļas 7.punktu ar teikumu šādā redakcijā: “Ieguldījumu vienā ieguldījumu fondā drīkst palielināt līdz 25 procentiem no ieguldījumu plāna aktīviem, ja tā ieguldījumu politika paredz kapitāla vai parāda vērtspapīru indeksa sastāva replicēšanu.”</p>
<p>7¹) ieguldījumi vienā alternatīvo ieguldījumu fondā <u>nedrīkst pārsniegt 10 procentus no ieguldījumu plāna aktīviem un 30 procentus no šā alternatīvo ieguldījumu fonda neto aktīviem.</u> Visu ieguldījumu kopsumma alternatīvo ieguldījumu fondos nedrīkst pārsniegt 10 procentus no ieguldījumu plāna aktīviem. Visu ieguldījumu kopsummu alternatīvo ieguldījumu fondos drīkst palielināt līdz 15 procentiem no ieguldījumu plāna aktīviem, ņemot vērā visas turpmāk minētās prasības: [...]</p>	<p>Papildināt 12. panta otro daļu ar 7.² punktu šādā redakcijā: “7²) šā panta otrās daļas 7.¹ punktā minēto <u>visu ieguldījumu kopsummu alternatīvo ieguldījumu fondos drīkst palielināt līdz 25 procentiem no ieguldījumu plāna aktīviem, vienlaikus ievērojot šā panta otrās daļas 7.¹ punkta “a” un “b” apakšpunktos minētās prasības, ja attiecībā uz šo pārsniegumu paredzēts veikt ieguldījumu tādā alternatīvo ieguldījumu fondā, kura ieguldījumu apjoms ilgtspējīgos ieguldījumos Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2019/2088 (2019.gada 27.novembris) par informācijas atklāšanu, kas saistīta ar ilgtspēju, finanšu pakalpojumu nozarē (Dokuments attiecas uz EEZ) 2.panta 17.punkta izpratnē atbilstoši ieguldījumu stratēģijai ir vairāk nekā 70 procenti, ieguldījumu stratēģija tiek pildīta atbilstoši plānotajam un vienlaikus komercsabiedrība, attiecībā uz kuru tiks veikts ieguldījums papildus šā punkta “b” apakšpunktā minētajam tiek nodrošināta atbilstība vēl vismaz diviem no šādiem nosacījumiem:</u></p> <ol style="list-style-type: none"> a) komercsabiedrība vai citā valstī reģistrēta komercsabiedrības filiāle Latvijā ieguldījuma veikšanas brīdī ir iekļauta padziļinātās sadarbības programmā likuma “Par nodokļiem un nodevām izpratnē” vai, ja komercsabiedrība nav reģistrēta Latvijā vai Latvijā nav komercsabiedrības filiāles, - zvērināta revidenta atzinumu, ka komercsabiedrība atbilst līdzvērtīgiem kritērijiem; b) komercsabiedrība nav reģistrēta vai tās patiesā labuma guvēja valstspiederība ieguldījuma veikšanas brīdī un ieguldījuma periodā, to pārbaudot vismaz reizi gadā, nav paaugstināta riska jurisdikcija, ko

	<p>nosaka saskaņā ar Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likumā noteiktajiem risku paaugstinošiem faktoriem;</p> <p>c) komercsabiedrība savās politikās un procedūrās ņem vērā labas korporatīvās pārvaldības principus un par to ievērošanu katru gadu līdz 1. jūnijam sagatavo ziņojumu, kura atbilstību Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas izstrādātos un publicētos uzņēmumu labas korporatīvās pārvaldības galvenajiem principiem apliecina zvērināta revidenta vai attiecīgā līdzekļu pārvaldītāja vai komercsabiedrības riska funkcijas, darbības atbilstības vai iekšējā audita struktūrvienības atzinums;</p> <p>d) komercsabiedrībai, ja ieguldījuma veikšanas brīdī atbilstoši gada pārskata datiem tās vidējais darbinieku skaits pārskata gadā pārsniedz 50, ar saviem darbiniekiem ir spēkā esošs darba koplīgums”.</p>
<p>14) ieguldījumu kopsumma alternatīvo ieguldījumu fondos un riska kapitāla tirgū nedrīkst pārsniegt 20 procentus no ieguldījumu plāna aktīviem, ievērojot šā panta otrās daļas 7.1 punktā noteiktos ierobežojumus ieguldījumiem alternatīvo ieguldījumu fondos un šā panta otrās daļas 13.punktā noteiktos ierobežojumus ieguldījumiem riska kapitāla tirgū;</p>	<p>Aizstāt 12. panta otrās daļas 14.punktā skaitli “20” ar skaitli “25”.</p>
<p>(3) Ja fondēto pensiju shēmas līdzekļu pārvaldītājam ieguldīšanas noteikumu pārkāpšanas novēršanai ir nepieciešams realizēt ieguldījumu plāna ieguldījumu, bet šāda ieguldījumu (aktīvu) realizācija finanšu tirgos nav iespējama, līdzekļu pārvaldītājam ir pienākums atpirkt minētos ieguldījumus par to patieso vērtību. Ieguldījumu patiesā vērtība nosakāma saskaņā ar Komisijas noteikumiem, kas regulē</p>	<p>Papildināt 12.1 pantu ar 3.1 daļu šādā redakcijā: “(3¹) Šā panta trešajā daļā minētais pienākums attiecībā uz ieguldījumu atpirkšanu īstenojams šādā termiņā:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ieguldījumam, kas ir iekļauts regulētajā tirgū, - ne vēlāk kā <u>trīs mēnešu</u> laikā no pārkāpuma rašanās dienas, ja pārkāpums netiek novērsts; 2) ieguldījumam, kas nav iekļauts regulētajā tirgū, - ne vēlāk kā <u>trīs gadu laikā</u> no pārkāpuma rašanās dienas, ja pārkāpums netiek novērsts.”

fondēto pensiju shēmu ieguldījumu plānu gada pārskata sagatavošanu.	
---	--

Labprāt šos jautājumus pārrunātu kādā no Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas Finanšu sektora uzraudzības apakškomisijas sēdēm, piedaloties valsts fondēto pensiju sistēmas darbībā iesaistītajiem partneriem, lai plānotu turpmāko darbu, precizējot likumprojektu Nr.: 484/Lp13.

Ar cieņu

valdes priekšsēdētāja

Sanita Bajāre

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR
DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

Edgars Pastars, edgars.pastars@financelatvia.eu